

ONLAYN PLATFORMALAR ORQALI TIL O‘RGANISHNING ZAMONAVIY METODLARI

Khodjayeva Khurshida Sharafitdinovna

Senior Lecturer, University of World Economy and Diplomacy

hurshida77.77@mail.ru

Mansurova Gulshoda Shamsiddinovna

“Xalqaro munosabatlar” fakulteti kurs koordinatori

mansurovagulshoda7@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada onlayn platformalar orqali til o‘rganishning zamonaviy metodlari, ularning ta’lim jarayonidagi ahamiyati va samaradorligi tahlil qilingan. Xususan, raqamli ta’lim muhitida interaktiv texnologiyalar, multimedia vositalari, sun’iy intellekt elementlari hamda mustaqil ta’lim imkoniyatlarining til o‘rganish jarayoniga ta’siri yoritilgan. Shuningdek, onlayn platformalar orqali o‘qitishning afzalliklari va ayrim muammolari ham ko‘rib chiqilgan.

Kalit so‘zlar: Onlayn ta’lim, til o‘rganish, raqamli texnologiyalar, interaktiv metodlar, multimedia, sun’iy intellekt, masofaviy ta’lim, innovatsion pedagogika, Duolingo, Zoom, Google Classroom.

KIRISH

Bugungi globallashuv davrida xorijiy tillarni bilish insonning shaxsiy va kasbiy rivojlanishida muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi natijasida til o‘rganish jarayoni an’anaviy usullardan raqamli ta’lim muhitiga ko‘chmoqda. Onlayn platformalar orqali til o‘rganish zamonaviy ta’limning eng dolzarb yo‘nalishlaridan biriga aylandi.

Pandemiya davrida masofaviy ta'limning ommalashishi onlayn platformalardan foydalanish ko'lamini yanada kengaytirdi. Bugungi kunda Duolingo, Google Classroom, Zoom, Moodle va boshqa platformalar til o'qitishda samarali vosita sifatida qo'llanilmoqda. Bu platformalar ta'lim jarayonini interaktiv, qulay va foydalanuvchi uchun qiziqarli shaklda tashkil qilish imkonini beradi.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Til o'rganishda raqamli texnologiyalardan foydalanish masalasi ko'plab olimlar tomonidan o'rganilgan. Jumladan, Krashen tilni tabiiy muhitda o'zlashtirish nazariyasini ilgari surib, axborot texnologiyalari til muhitini yaratishda muhim ahamiyatga ega ekanligini ta'kidlagan. Harmer esa interaktiv metodlar talabalarning kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishda samarali ekanligini ko'rsatgan.

O'zbekistonlik tadqiqotchilar ham raqamli ta'limning ahamiyatiga alohida e'tibor qaratmoqda. Xususan, zamonaviy pedagogik texnologiyalar orqali til o'qitish ta'lim sifati va talabalarning mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishi qayd etilgan. Shuningdek, sun'iy intellekt elementlariga ega dasturlar orqali talaffuz, lug'at boyligi va grammatik bilimlarni mustahkamlash imkoniyatlari kengayib borayotgani ta'kidlanadi.

METODOLOGIYA

Maqolani tayyorlash jarayonida tahlil, qiyosiy o'rganish, kuzatish va umumlashtirish metodlaridan foydalanildi. Onlayn platformalarning ta'lim jarayoniga ta'sirini o'rganish maqsadida turli raqamli dasturlar va ularning funksional imkoniyatlari tahlil qilindi. Shuningdek, talabalarning onlayn ta'lim jarayonidagi faolligi va o'zlashtirish darajasi bo'yicha ilmiy manbalar asosida xulosalar chiqarildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Bugungi kunda onlayn platformalar orqali til o'rganish jarayoni an'anaviy ta'lim tizimiga nisbatan ko'proq samaradorlik ko'rsatmoqda. Ayniqsa, interaktiv metodlardan foydalanish talabalarni dars jarayoniga faol jalb etishda muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda. Tadqiqotlar natijalariga ko'ra, multimedia vositalari bilan boyitilgan darslarda

o'quvchilarning yangi so'zlarni eslab qolish darajasi oddiy ma'ruza usuliga qaraganda ancha yuqori bo'ladi.

Masalan, Duolingo, BBC Learning English, Quizlet va Memrise kabi platformalarda o'yin texnologiyalari (gamification) qo'llanilishi foydalanuvchilarning qiziqishini oshiradi. Ball to'plash, bosqichma-bosqich topshiriqlarni bajarish va reyting tizimi orqali o'quvchilarda raqobat muhiti shakllanadi. Bu esa ularning darslarga muntazam qatnashishini ta'minlaydi.

Onlayn platformalar tinglab tushunish, o'qish, yozish va gapirish ko'nikmalarini bir vaqtning o'zida rivojlantirish imkoniyatini yaratadi. Masalan, Zoom va Google Meet orqali tashkil etilgan jonli darslarda talabalar o'qituvchi bilan real vaqt rejimida muloqot qiladi. Natijada talaffuz va kommunikativ ko'nikmalar sezilarli ravishda rivojlanadi. Ayniqsa, xorijiy o'qituvchilar bilan onlayn suhbatlar talabalarning erkin fikrlash va nutq tezligini oshirishga yordam beradi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, sun'iy intellekt elementlariga ega dasturlar ham til o'rganish samaradorligini oshirmoqda. Masalan, ayrim platformalarda AI texnologiyasi foydalanuvchining xatolarini avtomatik aniqlaydi va individual tavsiyalar beradi. Bu esa har bir o'quvchi uchun shaxsiylashtirilgan ta'lim muhitini yaratadi. Natijada talabalar o'z bilim darajasiga mos topshiriqlar ustida ishlash imkoniga ega bo'ladi.

Shuningdek, Google Classroom va Moodle platformalari orqali uy vazifalarini elektron shaklda topshirish, testlar ishlash va natijalarni avtomatik baholash imkoniyati vaqt tejalishiga olib kelmoqda. O'qituvchilar o'quvchilarning faolligini kuzatib borishi va statistik ma'lumotlar asosida tahlil qilishi mumkin.

Statistik ma'lumotlarga ko'ra, onlayn platformalardan muntazam foydalangan talabalarning tilni o'zlashtirish ko'rsatkichi an'anaviy usulda ta'lim olganlarga nisbatan 25–30 foiz yuqori bo'lishi kuzatilgan. Ayniqsa, lug'at boyligi va tinglab tushunish ko'nikmalarida sezilarli o'sish aniqlangan.

Biroq ayrim muammolar ham mavjud. Internet sifati past hududlarda onlayn darslarning uzilishi ta'lim sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Bundan tashqari, ayrim

talabalarda mustaqil ishlash ko'nikmasining yetarli emasligi sababli platformalardan samarali foydalanish qiyinlashadi. Shu sababli o'qituvchilar tomonidan nazorat va motivatsiya berib borilishi muhim hisoblanadi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, onlayn platformalar orqali til o'rganish zamonaviy ta'limning muhim va samarali yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Raqamli texnologiyalar yordamida ta'lim jarayoni interaktiv va qulay shaklga kelmoqda. Onlayn platformalar talabalarning mustaqil fikrlashi, muloqot qilish qobiliyati va til ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega.

Kelajakda sun'iy intellekt texnologiyalari va innovatsion platformalarning yanada rivojlanishi til o'qitish jarayonini yangi bosqichga olib chiqishi kutilmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Harmer J. *The Practice of English Language Teaching*. — London: Pearson Education, 2007.
2. Krashen S. *Principles and Practice in Second Language Acquisition*. — Oxford, 1982.
3. Richards J., Rodgers T. *Approaches and Methods in Language Teaching*. — Cambridge University Press, 2014.
4. Jalolov J. *Chet til o'qitish metodikasi*. — Toshkent, 2012.
5. Azizxodjayeva N.N. *Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat*. — Toshkent, 2016.
6. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. — Toshkent, 2020.
7. Polat E.S. *Sovremennye pedagogicheskie i informatsionnye texnologii v sisteme obrazovaniya*. — Moskva, 2010.